

Mokymosi scenarijus 3

Temos pavadinimas

Kas tie, kurie lietuvių kalbą kūrė, saugojo ir netgi šiuo metu keičia?

Temos santrauka ir pagrindinis tikslas

Tema skirta kalbininkų, o tuo pačiu ir kitų istorinių asmenybių pažinimui, jų vaidmens lietuvių kalbai, tautos vertybėms, tradicijoms suvokimui. Mokiniai skatinami pažinti Lietuvos kalbininkus, jų gyvenimą. Temą sudaro trys skirtingi tyrinėjimai.

Raktiniai žodžiai

Kalbininkas, lietuvių kalba, kultūra.

Svarbūs aspektai

Kalbinis lygmuo ir kiti aspektai, į ką svarbu atkreipti dėmesį	A - pagrindinis - B - tarpinis - C - pažengęs Tyrinėjimas 1 – B/C Tyrinėjimas 2 – B/C Tyrinėjimas 3 – A Tyrinėjimai tinkami/gali būti pritaikomi skirtingoms amžiaus grupėms.
Laikas pasiruošimui ir į ką svarbu atkreipti dėmesį ruošiantis temai	Iki 1 val. Tyrinėjimai gali būti atliekami kita seka, nei pateikta edukacinėje platformoje. Platforma leidžia praleisti vieną tyrinėjimą ir vėliau grįžti prie jo. Svarbūs žingsniai: <ul style="list-style-type: none">• Užsiregistravimas į edukacinę platformą;• Temos tyrinėjimų peržiūrėjimas ir tyrinėjimų sekos susidėliojimas;• Reikiamų priemonių pasirengimas. <i>Siekiant kiekviename tyrinėjime plačiau analizuoti tam tikrus aspektus, galima šiame scenarijuje pateiktą papildomą informaciją peržiūrėti ir po tyrinėjimų, atliktų edukacinėje platformoje, galima papildomai pasigilinti į esminius aspektus.</i>
Laikas, skirtas temai	Iki 150 minučių, įskaitant įžangą ir refleksijas. Jei vaikai visus tris tyrinėjimus atlieka individualiai, tuomet rekomenduojama skirti laiko savarankiškai atliktų tyrinėjimų aptarimams. Minėtas refleksijas galite organizuoti atskirai po kiekvieno tyrinėjimo arba jau atlikus visus tris tyrinėjimus. <i>Preliminarus tyrinėjimų laikas (įtraukiant aptarimus):</i> Tyrinėjimas 1 – iki 60 min. Tyrinėjimas 2 – iki 60 min. Tyrinėjimas 3 – iki 30 min.
Priemonės, kurias galima naudoti temai	<ul style="list-style-type: none">• Edukacinė platforma• Kompiuteriai arba mobilieji telefonai tyrinėjimams atlikti• Papildoma medžiaga, kurią analizuoja besimokantieji
Nuorodos ieškoti papildomos informacijos	Atliekant pirmąjį tyrinėjimą, rekomenduojama peržiūrėti pateiktas nuorodas apie kalbininkus. Jei mokinių lietuvių kalbos lygis yra pradinis, tuomet pedagogas turėtų papasakoti apie konkretų kalbininką ir tik vėliau skatinti atlikti užduotis. Mokiniai, kurių lietuvių kalbos lygis yra pažengęs, gali individualiai susipažinti su nuorodose pateikiama informacija. Atliekant antrąjį tyrinėjimą, taip pat rekomenduojama detaliau

užsiėmimui ir pan.	<p>susipažinti su informacija, kuri pateikiama nuorodose. Tai leis kokybiškiau atlikti užduotį. Dirbant ties trečiu tyrinėjimu, rekomenduojama pasitelkti virtualų Dabartinės lietuvių kalbos žodyną, siekiant išsiaiškinti žodžių reikšmes. Tuo pačiu siūloma pasitelkti ir vaizdines priemones (paveikslėlius), siekiant mokinius supažindinti su nežinomais žodžiais.</p> <p>Pirmojo tyrinėjimo nuorodos:</p> <p>Informacija apie D. Kleiną: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/310</p> <p>Informacija apie M. Daukšą: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/846</p> <p>Informacija apie D. Pošką: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/977</p> <p>Informacija apie S. Stanevičių: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/983</p> <p>Informacija apie L. Ivinskį: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1044</p> <p>Informacija apie A. Baranauską: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1032</p> <p>Informacija apie J. Jablonskį: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/374</p> <p>Informacija apie M. Valančių: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1092</p> <p>Informacija apie K. Būgą: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1222</p> <p>Informacija apie J. Basanavičių: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1035</p> <p>Informacija apie S. Daukantą: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/1041</p> <p>Informacija apie J. Bretkūną: http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/literatura/LD00/Albinas_Jovai%C5%A1as_Jonas_Bretk%C5%ABnas.LD0300A.pdf</p> <p>Informacija apie K. Jaunių: http://www.xn--altiniai-4wb.info/index/details/349</p> <p>Antrojo tyrinėjimo nuorodos:</p> <p>A. Baranauskas: https://www.manokrastas.lt/straipsnis/educacinis-marsrutas-%E2%80%9Eekalbos-kelias%E2%80%9C-antanas-baranauskas; https://www.manokrastas.lt/straipsnis/educacinis-marsrutas-%E2%80%9Eekalbos-kelias%E2%80%9C-antanas-baranauskas;</p> <p>L. Ivinskis: https://www.manokrastas.lt/straipsnis/educacinis-marsrutas-%E2%80%9Eekalbos-kelias%E2%80%9C-laurynas-ivinskis; https://www.manokrastas.lt/straipsnis/educacinis-marsrutas-%E2%80%9Eekalbos-kelias%E2%80%9C-laurynas-ivinskis</p> <p>S. Stanevičius: https://www.manokrastas.lt/straipsnis/educacinis-marsrutas-%E2%80%9Eekalbos-kelias%E2%80%9C-simonas-stanevicius</p> <p>K. Būga: http://www.buga.zarasumuziejus.lt/kazimieras-buga/</p> <p>S. Daukantas: http://www.vilniusgo.lt/2018/12/17/simono-daukanto-aikste/</p> <p>Trečiojo tyrinėjimo nuorodos:</p> <p>Dabartinės lietuvių kalbos žodynas: https://ikiis.lki.lt</p> <p>Jonas Jablonskis – Vikipedija (wikipedia.org)</p> <p>Antanas Salys – Vikipedija (wikipedia.org)</p> <p>Lietuvių kalbos žinynas. Žymiausi lietuvių kalbininkai (xn--altiniai-4wb.info)</p>
---------------------------	---

Mokymosi scenarijaus eiga:

Dalis	Veiklos aprašymas	Skiriamas laikas
Pradžia	<p>Temą pradėkite keliais klausimais ir bendra diskusija vaikų grupėje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ką reiškia žodis „kalbininkas“?</i> - <i>Ką žinote apie kalbininkus?</i> - <i>Ar tik kalbininkai puoselėja lietuvių kalbą?</i> - <i>Kokį lietuvių kalbos puoselėtoją žinote?</i> <p>Diskusijos metu įvardintus aspektus galima pažymėti ir grįžti prie jų jau temos pabaigoje.</p>	10 min.

Dalis	Veiklos aprašymas	Skiriamas laikas
Pagrindinė dalis	<p>Atliekami visi tyrinėjimai (tyrinėjimų seką galite pasirinkti). Jei vaikai visus tris tyrinėjimus atlieka savarankiškai, siūlome nurodyti laiką, per kurį kiekvieną tyrinėjimą rekomenduojama atlikti.</p> <p><i>Atliekant pirmuosius du tyrinėjimus, itin svarbu padėti vaikui susipažinti su informacija, kuri yra pateikta nuorodose. Tai leis vaikams kuo kokybiškiau įsisavinti informaciją.</i></p> <p>Aptarimus su vaikais galite atlikti po kiekvieno tyrinėjimo arba visų trijų tyrinėjimų pabaigoje. Siūlome tyrinėjimų rezultatus aptarti Jums prisijungus prie edukacinės platformos ir multimedijos pagalba demonstruojant vaikų atsakymus.</p>	130 min.
Įsivertinimas	<p>Įsivertinimo metu galima grįžti prie įžangos metu įvardintų aspektų, mokinių iškeltų klausimų ir idėjų, o tuo pačiu apibendrinimo metu pateikiant šiuos klausimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kuo svarbūs kalbininkai ir kitos Lietuvai reikšmingos asmenybės, prisidėjusios prie lietuvių kalbos puoselėjimo?</i> - <i>Papasakokite apie labiausiai Jus sudominusį kalbininką, jo gyvenimą.</i> 	10 min.